

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Закарпатської** області щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2022 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Закарпатської області в III кварталі 2022 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Закарпатської області у III кварталі 2022 року свідчать, що на тлі війни респонденти очікують зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та менш песимістичні в оцінках щодо перспектив розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікується зростання цін на товари та послуги, а також подальша девальвація національної валюти.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **відновлення зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 9.1% (найоптимістичніші очікування серед регіонів) (у попередньому кварталі – «мінус» 54.5%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 37.9%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** 54.5% респондентів області очікують, що зростання цін не перевищить 20.0% (у попередньому кварталі – 63.6%), у цілому по Україні – 28.3%. **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжують називати воєнні дії (зазначили 100.0% респондентів), курс гривні до іноземних валют та витрати на виробництво (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 72.2% респондентів (як у II кварталі 2022), у цілому по Україні – 88.8%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств нижчими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 18.2% (у попередньому кварталі – «мінус» 36.4%) (таблиця), у цілому по Україні – «мінус» 15.1%;
- **зменшення обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – «мінус» 20.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 18.2%), водночас респонденти очікували збільшення реалізації виробленої продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 28.6% (у II кварталі 2022 року – 37.5%) (таблиця). У цілому по Україні очікується зменшення обсягів реалізації продукції – «мінус» 7.2% та «мінус» 7.8% відповідно;
- **зростання обсягів інвестиційних видатків як на машини, обладнання та інвентар, так і на виконання будівельних робіт:** баланси відповідей – 18.2% та 9.1% відповідно (у попередньому кварталі – 0.0% та «мінус» 18.2% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 25.3% та «мінус» 29.3% відповідно;
- **зменшення кількості працівників на своїх підприємствах:** баланс відповідей – «мінус» 9.1% (у попередньому кварталі – 9.1%) (графік 4). У цілому по Україні прогнозувалося помітне зменшення кількості працівників – «мінус» 25.5%;
- **зростання цін як на товари/послуги, що купуються, так і на продукцію власного виробництва:** баланси відповідей – 90.9% та 54.5% відповідно (у II кварталі 2022 року – 72.7% та 45.5% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливають курс гривні до іноземних валют (вплив чинника посилюється), занадто високі ціни на енергоносії, сировину та матеріали (графік 7);
- **збільшення витрат на одиницю продукції вищими темпами, ніж на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 54.5% та 36.4% відповідно (у попередньому кварталі – 63.6% та 18.2% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки, недостатній попит, занадто високі ціни на сировину та матеріали, а також занадто високі ціни на енергоносії (вплив чинника посилюється) (графік 5).

Очікується значне збільшення потреб підприємств області в позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, розділилися. 50.0% респондентів надають перевагу кредитам у національній валюті. Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти продовжують називати наявність інших джерел фінансування, занадто високі ставки за кредитами та невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання (графік 9).

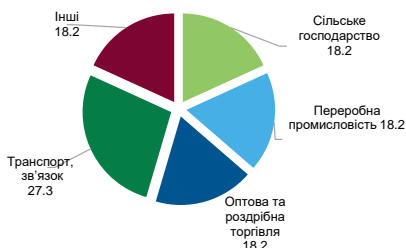
Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 94.1%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

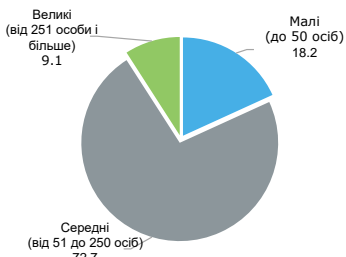
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств задовільний:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 9.1%). У цілому по Україні – «мінус» 21.8%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва залишається нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 25.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 20.0%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване збільшення попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 27.3% (у II кварталі 2022 року – 18.2%).

Паспорт вибірки^{1,2}

Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємства за кількістю працівників, %

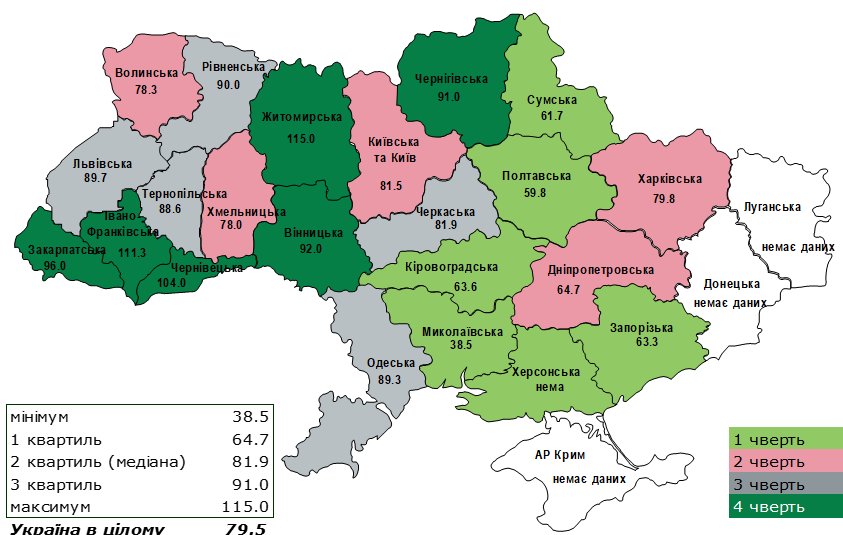

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 01–08 серпня 2022 року;
- опитано всього 11 підприємств;
- вибірка підприємств за видами економічної діяльності нерепрезентативна.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Закарпатської області щодо ділової активності (за складовими)

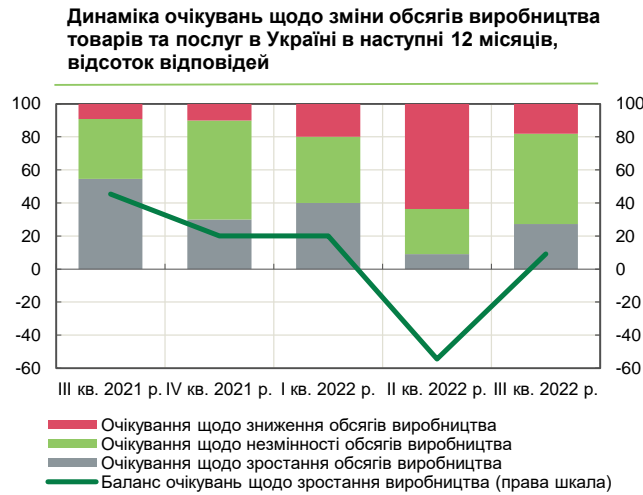
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2021 р.	IV кв. 2021 р.	I кв. 2022 р.	II кв. 2022 р.	III кв. 2022 р.
фінансово-економічного стану	18.2	-20.0	10.0	-36.4	-18.2
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	0.0	-30.0	0.0	-18.2	-20.0
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	0.0	-20.0	-20.0	-18.2	9.1
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-10.0	-10.0	0.0	0.0	18.2
кількості працівників	-18.2	0.0	0.0	9.1	-9.1

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

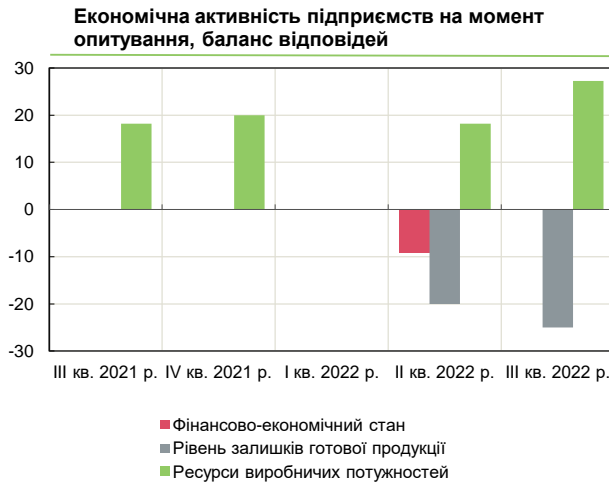
Графік 1

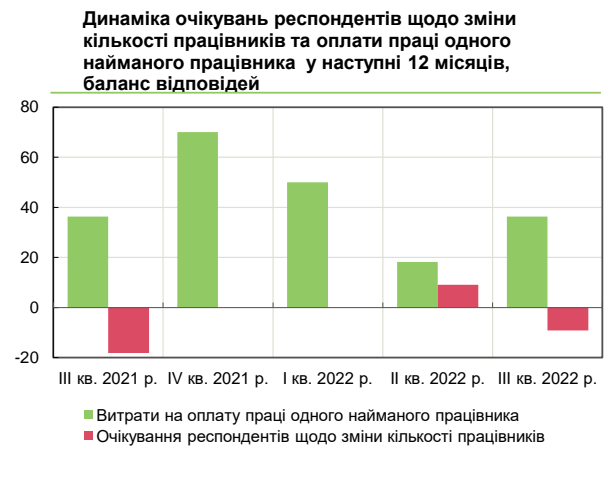
Графік 2

Графік 3

Графік 4

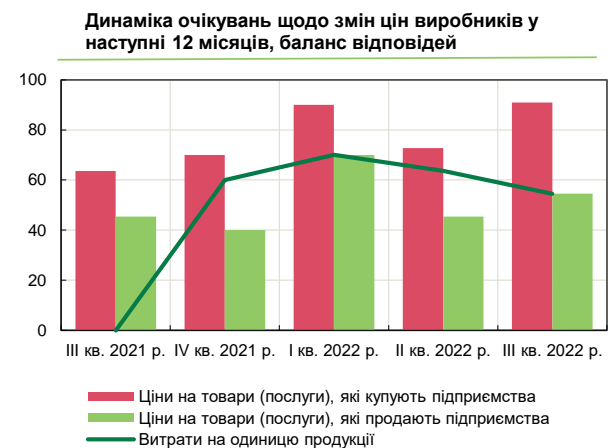

Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

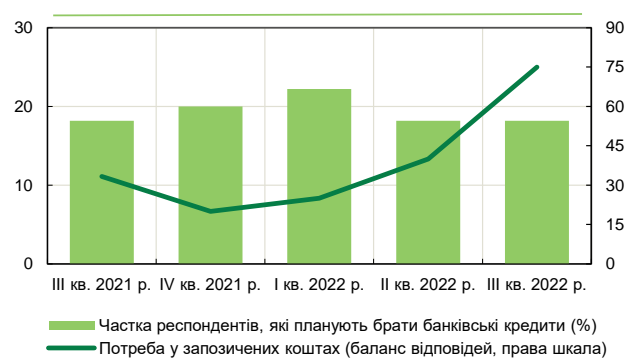
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

